

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ**

**ВАЖКЕ МАШИНОБУДУВАННЯ.
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**МАТЕРІАЛИ
XIX Міжнародної
науково-технічної конференції**

Краматорськ 2021

УДК 621.9

Важке машинобудування. Проблеми та перспективи розвитку. Матеріали XIX Міжнародної науково-технічної конференції 01 — 04 червня 2021 року / за заг. ред. В. Д. Ковальова. — Краматорськ: ДДМА, 2021. — 148 с.

ISBN 978-966-379-987-2

В збірнику наведені матеріали до вирішення актуальних проблем важкого машинобудування, конструювання, виготовлення та експлуатації машин, верстатів, інструментів, розробки та впровадження прогресивних енергозберігаючих технологій.

МІЖНАРОДНИЙ ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова

Ковальов В.Д.,

д.т.н., проф., ректор ДДМА

Члени програмного комітету:

Антонюк В.С.,

д.т.н., проф. КПІ ім. Ігоря Сікорського

Васильченко Я.В.,

д.т.н., проф., зав. каф. ДДМА

Воронцов Б.С.,

д.т.н., проф. КПІ ім. Ігоря Сікорського

Гасанов М.І.,

д.т.н., проф., проректор НТУ "ХПІ"

Грабченко А.І.,

д.т.н., проф. НТУ "ХПІ"

Грицай І.Є.,

д.т.н., проф., зав. каф НУ "Львівська політехніка"

Данильченко Ю.М.,

д.т.н., проф., зав. каф. КПІ ім. Ігоря Сікорського

Дашич П.,

проф. ВТМІ, Трстенік, Сербія

Заковоротний О.Ю.,

д.т.н., проф., вч.секр. НТУ "ХПІ"

Залога В.О.,

д.т.н., проф. СумДУ

Іларіонов Р.,

д.т.н., проф., ректор ТУ-Габрово, Болгарія

Калафатова Л.П.,

д.т.н., проф. ДонНТУ

Кассов В.Д.,

д.т.н., проф., декан ФМ ДДМА

Клименко Г.П.,

д.т.н., проф., зав. каф. ДДМА

Клименко С.А.,

д.т.н., проф., заст. директора ІНМ ім. В. Бакуля НАН України

Клочко О.О.,

д.т.н., проф. НТУ "ХПІ"

Луців І.В.,

д.т.н., проф. ТНТУ ім. І. Пулюя

Майборода В.С.,

д.т.н., проф. КПІ ім. Ігоря Сікорського

Мельничук П.П.,

д.т.н., проф., почесний ректор ДУ "Житомирська політехніка"

Мироненко Є.В.,

д.т.н., проф., декан ФЕМ ДДМА

Павленко І.І.,

д.т.н., проф., зав. каф. ЦНТУ

Палашек О.Г.,

головний конструктор ПрАТ "КЗВВ"

Пасічник В.А.,

д.т.н., проф., проректор КПІ ім. Ігоря Сікорського

Пермяков О.А.,

д.т.н., проф., зав. каф. НТУ "ХПІ"

Петраков Ю.В.,

д.т.н., проф., зав. каф. КПІ ім. Ігоря Сікорського

Равська Н.С.,

д.т.н., почесний проф. ДДМА

Рібайн Ф.,

ген. директор "Heidenhain", Німеччина

Родічев Ю.М.,

к.т.н., с.н.с., завідувач відділу ІПМіц ім. Г.С.Писаренка НАН України

Скальський Є.О.,

директор представництва Gertnergrou в Україні

Сорока О.Б.,

д.т.н., ІПМіц ім. Г.С.Писаренка НАН України

Стругинський В.Б.,

д.т.н., проф. КПІ ім. Ігоря Сікорського

Тонконогий В.М.,

д.т.н., проф., директор ІПТДМ НУ "Одеська політехніка"

Турчанін М.А.,

д.х.н., проф., проректор ДДМА

Христо К. Радєв,

д.т.н., ТУ "Софія", Болгарія

Шелковой А.Н.,

д.т.н., проф., зав. каф. НТУ "ХПІ"

Ehrentreich Torsten,

Dipl. Ingenieur, Berlin, Germany

ISBN 978-966-379-987-2

© ДДМА 2021

ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНИЙ КОМПОЗИЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ РІЖУЧИХ ТА ЕЛЕКТРОДНИХ ЗАСТОСУВАНЬ

¹Геворкян Е. С., ²Гуцаленко Ю. Г., ¹Морозова О. М.
(¹УкрГУЖТ, ²НТУ «ХПІ», м. Харків, Україна)

Отримано і запатентовано [1] новий композиційний матеріал з відмінним поєднанням фізико-механічних характеристик для застосувань в умовах з функціональними викликами зносостійкості та міцності, зокрема в ріжучих застосуваннях при зніманні підвищених припусків, типових для багатьох технологій механічної обробки в важкому машинобудуванні.

Основою нового матеріалу є карбід кремнію (SiC), відомий як абразив, за твердістю поступливий тільки алмазу, карбиду бору і корунду. Отриманий за раніш відомою технологією гарячого пресування або просочення кремнієм його карбід зазнає в процесі традиційного відтворення температури нагріву 1700-2000°C та в результаті має невисоку міцність, тріщиностійкість і низьку електропровідність, що у багатьох випадках утрудняє його використання.

Задачу отримання високоякісного композиційного керамічного матеріалу на основі карбиду кремнію, з наслідуванням високої твердості та одержанням високої електропровідності, теплопровідності та термічної стійкості вдалося вирішити за рахунок введення до складу оксиду міді CuO та етилсилікату, у наступному співвідношенні компонентів, мас. %: CuO 15-30, етилсилікат 5-10 SiC 60-80. При цьому спікання проводиться при температурі 1400-1450°C, до того як може утворюватися рідка фаза, що і забезпечує отримання якісного міцного матеріалу високої функціональності.

У таблиці 1 наведено характеристики продукту, якій отримано послідовно змішуванням у вібраційному млині субмікронного порошку SiC (60 мас. %) з CuO (30 мас. %), перетиранням через сито після додання етилсилікату (10 мас. %), пресуванням під тиском 80-100 МПа і спіканням при температурі 1400°C протягом часу.

Таблиця 1 – Характеристики композиту, мас. %, SiC-CuO-етилсилікат: 60-30-10

Межа міцності на вигін, МПа	600-800	Питомий електричний опір, Ом см	8-10
Тріщиностійкість, МПа м ^{1/2}	6-8	Діелектрична проникність	6,5-7,5
Твердість, НРА	90-92	Термо-ЕРС щодо міді, мкВ/К	300
Коефіцієнт теплопровідності, Вт/м·К	20-30	Температурний коефіцієнт лінійного розширення, К ⁻¹	(4-7)·10 ⁻⁶

Отриманий матеріал має термічну і окислювальну стійкість, високу твердість, електро- і теплопровідність, здатен до високотемпературного застосування, зокрема як електрод для контактного зварювання або ріжучий.

Література: 1. Геворкян, Е. С. Композиційний матеріал на основі карбиду кремнію (SiC) з високими фізико-механічними властивостями: патент № 122724 Україна: МПК C04B 35/565 (2006.01) / Е. С. Геворкян, Р. В. Вовк, Ю. Г. Гуцаленко, С. М. Камчатна. – № а 2018 12636; заявл. 19.12.2018; опубл. 28.12.2020. Бюл. № 24.